

Aqüeducte de l'Espelt

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: De l'Espelt a la Plaça de l'Enxub d'Igualada
Emplaçament Zona sud-occidental del terme.

Coordenades:

Latitud: 41.5902
Longitud: 1.60145
UTM Est (X): 383434
UTM Nord (Y): 4605223

Classificació

Número de fitxa 08143 - 178
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1821
Autoria de l'element: Pere Serra Bosch
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: A l'interior la vegetació ha malmès la volta i hi ha trams absolutament inaccessibles per una persona
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL núm. 4510-I (PGOU 13/12/2000)
Número inventari IPA, núm. 5.867
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Estructural
Titularitat Privada
Titular: 08142A010002110000HQ
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova

Data de registre de la fitxa: dl., 21/10/2013 - 02:00

Descripció

L'aqüeducte que proporciona aigua a la ciutat d'Igualada s'origina a l'Espelt i finalitza als dipòsits de la Plaça de l'Enxub d'Igualada. Surt a l'exterior per dos llocs, pel pont Xic i pel pont Gran, que supera el torrent de Valldaura.

Total del recorregut és de 3.828 metres, incloses diverses ramificacions: Origen - 693 m d'aqüeducte - Pou Santa Magdalena - 1.155 m d'aqüeducte - Pont Xic - 507 m d'aqüeducte - Pont Gran - 1.299 m d'aqüeducte - Dipòsits de l'Enxub.

Observacions:

Descripció extreta de la fitxa de l' Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

Història

L'any 1736 l'abastament d'aigua dels igualadins s'efectua amb pous i cisternes particulars (destaquen dos grans pous, el del convent de Sant Agustí i el dels Caputxins), una font dins de la muralla, una font al costat de la muralla i una altra una font propera

L'any 1749 la situació és molt dramàtica (ho diuen dos metges i un cirurgià):

"Las aguas de la villa de Igualada son muy escasas y pesadas, poco útiles para la salud, a más desto son infectas por razón de los aqueductos que pasan y dan dentro la villa, experimentandose algunas veces salir por las fuentes algunas inmundicias comunicadas de lugares inmundos..."

L'any 1756 sembla que la situació millora una mica. Ja es parla de la construcció del pilar d'una font nova aleshores, la que coneixem avui en dia com Font Vella.

L'any 1790 Fra Climent de Sant Martí, caputxí, va presentar un estudi, a instàncies del Corregidor de Vilafranca del Penedès, per portar aigua de l'Espelt a les fonts igualadines

El projecte que tindria un cost d'entre 20 i 22 mil lliures barcelonines, reunia el cabals de tres fonts d'Òdena: torrent i font de can Masarnau, torrent i font de mas Pons i la font del Poal

L'estudi va costar 258 lliures i 16 sous (inclòs el tub de llauna on es va guardar l'estudi). L'Ajuntament va regalar al caputxí: "...una cuita de xocolata que costà 16 lliures, 17 sous, 9 diners; un pot amb 4 lliures de tabac, que costa 15 lliures, 7 sous i 6 diners; mocadors i calçotets, que costaren 3 lliures, 11 sous i 6 diners..."

A finals de segle XVIII la situació d'abastament d'aigua a Igualada s'anava agreujant.

Finalment el 12 de setembre de 1806 el Real i Suprem Consell de Castella va aprovar el projecte de l'obra de subministrament de les aigües de l'Espelt a Igualada. El 5 de febrer de 1807 comencen les obres. Dirigeix les obres Pere Serra Bosch, arquitecte hidràulic

Amb motiu de la Guerra del francès l'any 1808 s'aturen les obres. L'any 1816, després de reorganitzar la Junta d'Obres i trobar finançament, es reprenen les obres.

El 7 de novembre de 1816 s'enderroca el Portal de Custiol de les muralles de la ciutat d'Igualada per utilitzar les pedres per la construcció de l'aqüeducte de l'Espelt.

L'11 de juliol de 1818, Francesc Llansana de l'Espelt cedeix la seva deu a perpetuïtat a l'Ajuntament d'Igualada per 15 lliures.

El 15 de juliol de 1818, Faust Amigó ven la deu que posseeix a l'Espelt a l'Ajuntament d'Igualada a perpetuïtat per 120 lliures.

El 25 de juliol de 1821 s'acaben les obres i els igualadins ja poden anar a buscar l'aigua a l'Enxub. No fou fins 11 anys després, l'11 de juny de 1832, quan va arribar a la Font de Neptú.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

MARTÍ I FIGUERAS, Joan (1974) "L'aqüeducte de l'Espelt", Miscel·lànea Aqualatensia, 2, Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, p.199-229.

MESTRE CASANOVA, Josep-Vicenç (1995): "L'Espelt: Origen i Evolució", Miscellanea Aqualatensia VII, Ajuntament d'Igualada i Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, pp. 185-213.

TERMENS i GRAELLS, Miquel (1988): "Òdena", Història de les Comarques de Catalunya. Anoia, vol. I, Editorial Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 189

